

اولویت سنجی عوامل موثر بر مدیریت کیفیت خدمات با رویکرد تصمیم گیری (MCDM) چند معیاره (مطالعه موردی: سازمان ملی زمین و مسکن)

منصور صارمی یاراحمدی^۱، الهه شمس دوست^۲، قنبر عباسپور اسفدن^۳

^۱ کارشناس ارشد مدیریت بازارگانی گرایش تحول، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناس ارشد مدیریت بازارگانی گرایش تحول، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

^۳ دکتری تخصصی تحقیق در عملیات - تصمیم گیری گروهی - مرتبه استاد یار

چکیده

از آنجایی که بهبود کیفیت خدمات و نقش کیفیت خدمات در دستگاههای دولتی یک مشکل واقعی است که با آن مواجه می باشیم و کیفیت یکی از رایج ترین مفاهیم مورد استفاده در اقتصاد است و هدف کیفیت نهایی، مشتری است و در دستگاههای دولتی رضایتمندی مردمی از کیفیت خدمات می تواند در تحکیم روابط بین دولت و ملت بسیار موثر و اثر گذار باشد، هدف پژوهش حاضر اولویت سنجی عوامل موثر بر مدیریت کیفیت خدمات است. تحقیق حاضر از حيث هدف کاربردی و از نوع اکتشافی است. روش پژوهش به صورت کمی و کیفی است. جامعه آماری تحقیق سازمان ملی زمین و مسکن است. نمونه آماری این تحقیق را ۱۱ نفر از مدیران عالی و ارشد سازمان ملی زمین و مسکن و همچنین خبرگان این امر، تشکیل دادند. بر اساس مطالعات نظری و مصاحبه، پرسش نامه تنظیم شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار متلب، بر اساس تکنیک دیمیتل، به بررسی متغیرهای تحقیق پرداخته شد. عامل های شناسایی شده پس از غربال سازی تعداد ۱۶ عامل می باشد؛ که برقراری نظام ارتباطی مناسب با کارکنان و حمایت از ایده ها، نظرات و تحریک حس فرهیختگی کارکنان از بیشترین تاثیرگذاری برخوردارمی باشد و معیار ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده فعالیتها نیز کمترین تاثیرگذاری را دارد.

واژه های کلیدی: کیفیت خدمات، رضایت مشتری، سازمان، مشتری، بهبود عملکرد، تصمیم گیری چند معیاره.

مقدمه

موفقیت تمام سازمانها و موسسات، اعم از تولیدی یا خدماتی، انتفاعی یا غیر انتفاعی و دولتی یا غیر دولتی، تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که یکی از مهم‌ترین آنها رضایت مندی مشتریان به منظور نیل به تعالی در کسب و کار است. امروزه، تامین رضایت مشتری از محصول یا خدمت یکی از الزامات اساسی نظام های مدیریت کیفیت و مدلهای تعالی است (نورالنسا و همکاران، ۱۳۸۷).

چرا که ارایه خدمات و محصولات مناسب موجب خرسندی مشتری از خدمات ارایه شده و در نتیجه سبب حفظ مشتریان سازمان نیز می گردد که در نهایت حفظ مشتریان موجود بسیار کم هزینه تر از جذب مشتریان جدید است. رضایت مشتری موضوعی کلیدی برای بقای سازمانهاست. سازمانها می باشند به طور پیوسته نیازها و خواسته های مشتریان را درک کنند و آن را برای آنها فراهم نمایند (اسفیدانی و همکاران، ۱۳۹۱).

در سازمانها، مدیران و رهبران انرژی شان را از طریق ارضای نیازهای مشتری و بقای سازمانی به دست می آورند که فلسفه اصلی مدیریت کیفیت جامع است. مدیریت کیفیت جامع یک رویکرد بهبود کیفیت کل گرا برای شرکتهایی با هدف بهبود عملکرد از لحاظ کیفیت و نوآوری برای دو دهه گذشته مطرح شده است (ظهیر^۱ و همکاران، ۲۰۱۲).

کیفیت خدمات در موسسات دولتی یک مشکل واقعی است که با آن مواجه می شویم که اخیرا در مورد آن مکررا بحث شده است. کیفیت یکی از رایج ترین مفاهیم مورد استفاده در اقتصاد است که از زمان ارسطو، مفاهیم متفاوتی را داشته است. همانطور که جهان تکامل یافته است، معنای مفهوم گسترش یافته و متنوع شده است. بسیاری از آثار نوشته شده اند و متخصصان در شاخه در نظر گرفته می شوند: م. جوران، آ.و. فیگنیام، گ. تاگوجی وغیره. از آثار این متخصصان توانستیم بیابیم که هدف کیفیت نهایی، مشتری است و شکست آن به شدت مجازات می شود. مدیریت کیفیت روشی برای سازماندهی است و شامل کل سازمان، هر دپارتمان، هر فرد در هر سطح، در دستیابی به الزامات کیفیت مرتبط با رضایت کارمند و مشتری است (هاردنان و همکاران^۲، ۲۰۱۳).

در دو دهه گذشته بهبود خدمات مورد توجه بسیاری از محققان و متخصصان قرار گرفته است و با توسعه روز افزونی در زمینه بازاریابی رابطه ایی و اجتناب ناپذیر بودن شکست خدمات، در حال گسترش داشته است. تحقیقات قبلی در بررسی بهبود عملکرد خدماتی به طور گستردگی ایی بر روی چگونگی شکست خدمات تمرکز داشته است و شیوه های توسعه یافته توسط شرکت های خدماتی، برای نفوذ بر مشتری، ارائه گردید و همچنین بر روی منافع حاصل از آن برای تولید مجدد، کارکنان و رضایت مشتری تمرکز داشته است (لتیسیا و همکاران^۳، ۲۰۱۳).

در دنیای کنونی موضوع کیفیت خدمات، مدیریت سازمانها را با چالش هایی مواجه ساخته و پذیرش آن در بخش خدمات به طور فزایندهای افزایش یافته است. کیفیت خدمات عامل مهمی برای رشد، موفقیت و ماندگاری سازمان می باشد و به عنوان موضوعی راهبردی، موثر و فraigیر در دستور کار مدیریت قرار گرفته است. همچنین رقابت شدید موجب شده تا کیفیت خدمات عامل کلیدی برای موفقیت و بقای یک سازمان باشد (نیگان و همکاران^۴، ۲۰۰۷).

بهبود خدمات در بخش هایی مانند بهداشت و درمان عمومی، بانکداری و هتل ها، مورد بررسی قرار گرفته است. مطالعات مختلف در کشورهای غربی به بررسی بهبود کیفیت خدمات پرداخته اند (نیک و همکاران^۵، ۲۰۱۱).

اجرای موفق مدیریت کیفیت خدمات، در سازمانی بهتر منعکس می شود که سیاست و اهدافی را ایجاد کرده باشد که صلاحیت های ممتاز کارمندان را ارائه داده باشد، ذهنیت همه کارمندان را در مورد کیفیت مورد نظر تغییر داده باشد و به رویه های

¹. Zehir et al

². Hădărean et al

³. Leticia et al

⁴. Nguyen et al

⁵. Nik et al

مستندشده مورد نیاز برای رسیدن به اهداف، کنترل وظایف و نظارت بر فعالیت‌ها، به منظور تعیین مبنای اقدامات پیشگیرانه یا اصلاحی، دسترسی داشته باشد (هاردنان و همکاران، ۲۰۱۳).

در شرکت‌های خدماتی زمان ورود و خروج مشتریان مشخص نیست و پیش‌بینی آن سخت است که این امر موجب مشکلاتی در آماده سازی کارکنان خدماتی و کنترل فرآیندهای داخلی فراهم می‌نماید با وجود طیف گسترده‌ای از این خواسته‌های مشتریان، اغلب دستورالعمل‌ها و مقررات به اداره کافی روش نیست در حالی که تیم‌های خدماتی با ارتقای شایستگی‌های عملیاتی سبب بهبود عملکرد خدماتی می‌گردد (یانگ و همکاران^۱، ۲۰۱۵).

سازمان ملی زمین و مسکن شرکتی دولتی و واپسنه به وزارت راه و شهرسازی می‌باشد با توجه به نقشی که مدیریت زمین در توسعه شهرهای ایران، تأمین خدمات شهری و سیاست‌های توسعه مسکن دارد باید سیاستی اتخاذ نماید که از تمرکز شدید جمعیت در شهرهای بزرگ خودداری و زمین مورد نیاز خدمات شهری و طرح‌های توسعه مسکن در حد امکانات و با رعایت اولویت‌ها تأمین نماید. برای اداره مناسب تر شهر، مهم ترین و اولویت دارترین تدبیر، فراهم کردن مشارکت مردم در اداره و مدیریت امور شهر است.

در دنیای امروز اغلب مسائلی که برای تصمیم‌گیری به مدیران عرضه می‌شود؛ دارای ابعاد متنوعی است و با چند معیار فرموله می‌گردد؛ به عبارت دیگر اکثر تصمیم‌گیری‌های مدیران تحت تأثیر عوامل مختلف کمی و کیفی قرار دارد که اغلب این عوامل با یکدیگر در تعارض هستند طبیعی است که حل مسائل تصمیم‌گیری چند معیاره دارای پیچیدگی است و به راحتی امکان پذیر نمی‌باشد به ویژه آنکه اغلب معیارهای موردنظر با یکدیگر تعارض داشته؛ افزایش مطلوبیت یکی می‌تواند باعث کاهش مطلوبیت برای دیگری شود. به همین دلیل روش‌هایی تحت عنوان تصمیم‌گیری چند معیاره^۲ و به ویژه تصمیم‌گیری چند شاخصه^۳ توسعه داده شده اند که به حل مسائل مزبور کمک می‌کنند تکنیک دیمتل عموماً برای بررسی مسائل بسیار پیچیده جهانی به وجود آمد. دیمتل نیز برای ساختاردهی به یک دنباله از اطلاعات مفروض کاربرد دارد. به طوریکه شدت ارتباطات را به صورت امتیاز دهی مورد بررسی قرار داده، بازخورها توان با اهمیت آنها را تجسس نموده و روابط انتقال ناپذیر را می‌پذیرد. با توجه به عوامل مختلف موثر بر مدیریت کیفیت خدمات، تحقیق حاضر در صدد پاسخ به پرسش‌های زیر است:

میزان تاثیر گذاری و تاثیر پذیری هر یک از عوامل مدیریت کیفیت خدمات به چه میزان است؟

اولویت بندی عوامل مدیریت کیفیت خدمات چگونه است؟

پیشینه تجربی تحقیق

ارشک (۱۳۹۴) به بررسی راهکارهای افزایش کیفیت ارائه خدمات به ارباب رجوع پرداختند. کیفیت خدمات به عنوان یکی از مهمترین عوامل تعیین کننده موقیت سازمان‌های خدماتی در محیط رقابتی امروزه مورد توجه جدی قرار گرفته است. عوامل بسیار زیادی وجود دارد که بر این عامل تاثیرگذار هستند، اما در این تحقیق پنج عامل عوامل محسوس، ضمانت تصمین، پاسخگویی، قابلیت اطمینان و همدلی به عنوان عواملی در نظر گرفته شده اند که با کیفیت خدمات ارتباط دارند. لذا هدف اصلی تحقیق بررسی راهکارهای افزایش کیفیت ارائه خدمات به ارباب رجوع در شهرداری فومن می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش حاکی از تایید کلیه ی فرضیه‌های پژوهش بود.

صالحی کردآبادی و همکاران (۱۳۸۹) به مطالعه کیفیت خدمات و رضایت مراجعه کنندگان در سازمان‌های دولتی (مطالعه موردی استان گیلان) پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که میان کیفیت خدمات و رضایت مراجعه کنندگان رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد. این مطالعه بیان گر آن است که کیفیت خدمات سازمان‌های دولتی کم تر از میانگین مورد انتظار بوده و رضایت مراجعه کنندگان از کیفیت خدمات ارایه شده نیز کم تر از میانگین مورد انتظار است. با این حال مراجعه

¹. Yang et al

². MCDM

³. MADM

کنندگان به سازمان های دولتی از میان مولفه های کیفیت خدمات از بعد هم دلی بیشترین میزان رضایت را اعلام داشته و بعد پاسخ گویی نیز کم ترین میزان رضایت مندی مراجعه کنندگان را به خود اختصاص داده است.

شفیعی روڈپشتی و میرغفوری^(۱) به شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر بهبود کیفیت خدمات آموزشی بخش آموزش عالی، مطالعه موردنی: دانشکده مدیریت دانشگاه یزد پرداختند. نتایج نشان می دهند، دسترسی سریع و کافی استادان و دانشجویان به کامپیوتر و اینترنت، معرفی فارغ التحصیلان به بازار کار و مشارکت دادن دانشجویان در فعالیت های فوق برنامه، از جمله مهم ترین عوامل قرار گرفته در طبقه الزامي هستند. مهم ترین عوامل قرار گرفته در طبقه یک بعدی، عبارتند از گسترش سطوح تحصیلی بالاتر، از جمله کارشناسی ارشد و دکتر در رشته های مختلف، کافی بودن تعداد کارمندان و استادان دانشکده و تخصیص زمان مخصوص و کافی را برای پاسخ گویی به مشکلات و مسایل دانشجویان به وسیله استادان و مهم ترین عوامل قرار گرفته در طبقه جذاب عبارتند از برقراری ارتباط دانشکده با محیط های صنعتی و اداری و آشنا ساختن دانشجویان با این محیط ها، ارایه خدمات ویژه به دانشجویان جدیدالورود و زیبا و مناسب بودن چیدمان اتاق ها و کلاس های دانشکده. در پایان جهت بهبود کیفیت خدمات سطوح آموزش عالی در هر بعد پیشنهادهای مختلفی ارایه شده است.

یانگ و همکاران^(۲) به بررسی بهبود شایستگی های عملیاتی و بهبود عملکرد خدماتی با توجه به نقش تعديل گر استرس نقش و منابع شغلی پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که رویکرد بهبود فرآیند ها می تواند بهبود عملکرد خدماتی را افزایش دهد و پیچیدگی های ارتقای شایستگی های عملیاتی می تواند بر بهبود عملکرد خدماتی تاثیر داشته باشد.

هادرنا و همکاران^(۳) به بررسی تجزیه و تحلیل رضایت مشتری با اجرای سیستم مدیریت کیفیت در یک موسسه دولتی پرداختند. این مقاله مطالعه ای را به منظور تعیین درک مشتری^۱ یک موسسه دولتی از سطح عملکرد با اجرای سیستم مدیریت کیفیت ارائه می دهد. هدف این مطالعه، شناسایی درک مشتریان موسسات دولتی در مورد عملکرد مقامات رسمی بعد از اجرای سیستم مدیریت کیفیت است. مزایای اجرای سیستمی برای بهبود کیفیت خدمات، در حمایت از مدیران و کارمندان و در مرحله دوم مشتریان است.

لتیسیکا و همکاران^(۴) به بررسی سیستم یکپارچه بهبود خدمات و تاثیر آن بر عملکرد بخش خدماتی کسب و کارهای دانش محور پرداخته شد. در این تحقیق به بررسی مدیریت مناسب برای سکشت خدمات پرداختند و به دنبال شیوه هایی برای بهبود عملکرد داخلی و خارجی بوده اند و در این تحقیق ۱۵۱ کسب و کار خدماتی دانش محور مورد بررسی قرار گرفت نتایج تحقیق نشان داد که توافقی شرکت و رویکرد شرکت و دیدگاه استراتژیک فعال افراد می تواند نقش عمده ای در بهبود عملکرد میان مشتریان و کارکنان داشته باشد.

رودریگز و همکاران^(۵) در تحقیقی تحت عنوان دگرگونی در خدمات شهرداریها: بسوی کیفیت در بخش عمومی؛ اقدام به بررسی کیفیت خدمات در شهرداری ها نمودند، در این تحقیق از مدل گرونووز برای سنجش کیفیت خدمات استفاده است. نتایج تحقیق نشان میدهد که هر یک از ابعاد کیفیت فنی، کیفیت عملکردی و تصور با خدمات ادراک شده توسط شهروندان و رضایت آنها از کیفیت خدمات، رابطه ای مستقیم و قوی وجود دارد. به طور کلی این متغیرها نقش عمده ای در مدیریت خدمات ایفا میکنند و باور عمومی بر این است که تأثیر کافی در ادراکات شهروندان و در نهایت مزایای بلند مدتی در ایجاد ارزش عمومی دارد.

تعريف مفاهیم

بهبود عملکرد خدماتی: به اقدامات مدیریتی و تنظیم رفتارشان برای رسیدگی به شکایات مشتریان و بهبود وفاداری و رضایت مشتریان، گفته می شود (یانگ و همکاران، ۲۰۱۵).

¹. Hädärean

². Leticia

³. Rodriguez & et al

مدیریت کیفیت خدمات: کیفیت خدمات مقیاسی برای سنجش این مساله است که سطح خدمات ارائه شده تا چه میزان با توقعات مشتریان منطبق است. ارائه خدمت با کیفیت به معنای پیروی از خواسته های مشتریان، بر مبنای ثابت است. در واقع، تعداد زیادی از سازمانهای خدماتی به منظور بهبود کیفیت خدماتی که مشتری می خواهد به سرمایه گذاری در توسعه ی کارکنان، متعهد هستند. ارتباط نزدیک بین تعهد مدیریت ارشد، رضایت شغلی و کیفیت خدمات از دیدگاه کارکنان قابل مشاهده است (گودرزوند و همکاران، ۱۳۹۴).

مدل مفهومی تحقیق

شکل ۱: عوامل موثر بر مدیریت کیفیت خدمات (عالم تبریزی، ۱۳۹۲)

روش تحقیق

تحقیق حاضر از حیث هدف کاربردی و از نوع اکتشافی است. روش پژوهش به صورت کمی و کیفی است. جامعه آماری این تحقیق را سازمان ملی زمین و مسکن تشکیل می دهد. قلمرو زمانی تحقیق از سال ۱۳۹۴ تا دی ماه ۱۳۹۵ می باشد. نمونه آماری این تحقیق را مدیران عالی و ارشد سازمان ملی زمین و مسکن و همچنین خبرگان این امر، تشکیل می دهد که این تعداد این خبرگان، ۱۱ نفر می باشد. با توجه به مرور پیشینه تحقیق، مطالعات بعمل آمده صورت گرفته متناسب با چشم انداز سازمان ملی زمین و مسکن و اجماع نظرات خبرگان و استنتاج از مباحث مطروحة در کتاب مدیریت بهره وری و کیفیت عالم تبریزی استخراج شده است. روش گردآوری بصورت مطالعات کتابخانه ای و جستجوی اینترنتی انجام خواهد شد و هدف اصلی شفاف سازی مبانی و مفاهیم مرتبط با مسئله خواهد بود. مروری بر پژوهش های مرتبط با موضوع به وضوح در این مرحله از پژوهش تشریح شد. از پرسشنامه برای اندازه گیری استفاده می شود. بر اساس مطالعات نظری و مصاحبه، پرسشنامه بر اساس تکنیک دیمتل، استفاده می گردد. برای تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار^۱ متلب، بر اساس تکنیک دیمتل، به بررسی متغیرهای تحقیق پرداخته می شود.

¹. MATLAB

یافته های تحقیق

۱- مقایسه زوجی روابط زیر معیارها

براساس مدل تحقیق جهت انکاس روابط درونی میان زیر معیارها از تکنیک دیمتل استفاده شده است. به طوری که متخصصان قادرند با تسلط بیشتری به بیان نظرات خود در رابطه با اثرات (جهت و شدت اثرات) میان عوامل بپردازنند. لازم به ذکر است که ماتریس حاصله از تکنیک دیمتل (ماتریس ارتباطات داخلی)، هم رابطه علی و معلولی بین عوامل را نشان می‌دهد و هم اثربداری و اثربندهای متغیرها را نمایش می‌دهد.

۱-۱- محاسبه ماتریس ارتباط مستقیم (M)

زمانیکه از دیگاه چند کارشناس استفاده می‌شود از میانگین حسابی ساده نظرات استفاده می‌شود و ماتریس ارتباط مستقیم یا M را تشکیل می‌دهیم.

جدول ۱: ماتریس ارتباط مستقیم (M) زیرمعیارها

N82	N81	N72	N71	N62	N61	N52	N51	N42	N41	N32	N31	N22	N21	N12	N11	
۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	۲.۸۵۷	۲.۰۰۰	۳.۱۴۳	۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۲.۸۵۷	۲.۵۷۱	۳.۰۰۰	۱.۷۱۴	۲.۷۱۴	۲.۵۷۱	۲.۵۷۱	۳.۴۲۹	۰.۰۰۰	N11
۲.۸۵۷	۴.۰۰۰	۲.۷۱۴	۳.۵۷۱	۳.۲۸۶	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	۳.۰۰۰	۲.۸۵۷	۳.۷۱۴	۳.۲۸۶	۲.۲۸۶	۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	N12
۳.۴۲۹	۳.۵۷۱	۲.۴۲۹	۲.۸۵۷	۳.۸۵۷	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۲.۸۵۷	۲.۲۸۶	۳.۰۰۰	۱.۷۱۴	۱.۸۵۷	۳.۴۲۹	۰.۰۰۰	۲.۷۱۴	۲.۴۲۹	N21
۳.۴۲۹	۳.۷۱۴	۳.۵۷۱	۳.۰۰۰	۳.۱۴۳	۴.۱۴۳	۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	۲.۵۷۱	۳.۱۴۳	۲.۲۸۶	۴.۰۰۰	۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۳.۲۸۶	۲.۵۷۱	N22
۲.۸۵۷	۳.۰۰۰	۲.۷۱۴	۲.۲۸۶	۳.۲۸۶	۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۳.۲۸۶	۳.۷۱۴	۳.۵۷۱	۰.۰۰۰	۳.۴۲۹	۲.۰۰۰	۳.۵۷۱	۲.۵۷۱	۳.۵۷۱	N31
۳.۰۰۰	۳.۷۱۴	۲.۵۷۱	۲.۱۴۳	۲.۸۵۷	۲.۳۲۸۶	۲.۰۰۰	۲.۴۲۹	۲.۴۲۹	۳.۰۰۰	۰.۰۰۰	۳.۴۲۹	۲.۲۸۶	۲.۱۴۳	۳.۰۰۰	۱.۷۱۴	N32
۳.۲۸۶	۳.۱۴۳	۳.۱۴۳	۳.۱۴۳	۳.۷۱۴	۲.۷۱۴	۳.۵۷۱	۳.۴۲۹	۳.۱۴۳	۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۳.۸۵۷	۳.۴۲۹	۳.۱۴۳	۲.۸۵۷	۳.۱۴۳	N41
۲.۲۸۶	۲.۱۴۳	۲.۵۷۱	۳.۰۰۰	۲.۵۷۱	۲.۸۵۷	۲.۱۴۳	۳.۱۴۳	۰.۰۰۰	۲.۸۵۷	۲.۱۴۳	۳.۴۲۹	۲.۲۸۶	۳.۱۴۳	۲.۱۴۳	۳.۱۴۳	N42
۳.۲۸۶	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	۳.۴۲۹	۲.۵۷۱	۳.۲۸۶	۰.۰۰۰	۳.۰۰۰	۲.۵۷۱	۲.۱۴۳	۲.۷۱۴	۲.۷۱۴	۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۳.۱۴۳	N51
۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	۳.۲۸۶	۳.۵۷۱	۴.۰۰۰	۰.۰۰۰	۲.۷۱۴	۲.۲۸۶	۳.۷۱۴	۱.۷۱۴	۲.۷۱۴	۳.۷۱۴	۳.۵۷۱	۳.۲۸۶	۳.۴۲۹	N52
۲.۷۱۴	۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۲.۴۲۹	۴.۰۰۰	۰.۰۰۰	۳.۵۷۱	۲.۵۷۱	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۳.۵۷۱	۳.۴۲۹	۳.۴۲۹	۳.۱۴۳	۳.۲۸۶	۲.۱۴۳	N61
۳.۲۸۶	۳.۸۵۷	۲.۲۸۶	۳.۰۰۰	۰.۰۰۰	۳.۴۲۹	۳.۵۷۱	۳.۸۵۷	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۲.۷۱۴	۳.۲۸۶	۳.۰۰۰	۳.۸۵۷	۴.۰۰۰	۲.۰۰۰	N62
۳.۴۲۹	۳.۵۷۱	۳.۴۲۹	۰.۰۰۰	۳.۲۸۶	۲.۰۰۰	۳.۷۱۴	۳.۷۱۴	۲.۷۱۴	۳.۰۰۰	۲.۷۱۴	۳.۴۲۹	۳.۰۰۰	۳.۱۴۳	۲.۵۷۱	۳.۴۲۹	N71
۳.۱۴۳	۳.۷۱۴	۰.۰۰۰	۲.۱۴۳	۳.۲۸۶	۳.۱۴۳	۴.۰۰۰	۳.۱۴۳	۳.۷۱۴	۳.۰۰۰	۲.۰۰۰	۲.۸۵۷	۳.۸۵۷	۲.۴۲۹	۳.۲۸۶	۳.۱۴۳	N72
۳.۸۵۷	۰.۰۰۰	۲.۲۸۶	۳.۴۲۹	۳.۷۱۴	۲.۸۵۷	۳.۲۸۶	۲.۷۱۴	۲.۷۱۴	۲.۷۱۴	۳.۱۴۳	۳.۸۵۷	۳.۷۱۴	۳.۸۵۷	۲.۷۱۴	۳.۷۱۴	N81
۰.۰۰۰	۳.۱۴۳	۳.۷۱۴	۳.۵۷۱	۳.۷۱۴	۳.۰۰۰	۳.۴۲۹	۴.۰۰۰	۲.۲۸۶	۳.۷۱۴	۲.۸۵۷	۳.۰۰۰	۳.۲۸۶	۳.۰۰۰	۲.۸۵۷	۳.۷۱۴	N82

۱-۲- محاسبه ماتریس ارتباط مستقیم نرمال: $N = K^*M$

ابتدا جمع تمامی سطرها و ستون‌ها محاسبه می‌شود. معکوس بزرگترین عدد سطر و ستون k را تشکیل می‌دهد. براساس

جدول ۲- بزرگترین عدد ۵۰/۵۷ است و تمامی مقادیر جدول بر معکوس این عدد ضرب می‌شود تا ماتریس نرمال شود.

$$k = \frac{1}{\max \sum_{j=1}^n a_{ij}} = \frac{1}{50.57} = 0.019$$

$$\Rightarrow N = 0.019 * M$$

جدول ۲: ماتریس نرمال شده N زیر معیارها

N82	N81	N72	N71	N62	N61	N52	N51	N42	N41	N32	N31	N22	N21	N12	N11	N
۰.۰۶۸	۰.۰۶۸	۰.۰۵۶	۰.۰۵۹	۰.۰۶۲	۰.۰۶۲	۰.۰۶۵	۰.۰۵۶	۰.۰۵۱	۰.۰۵۹	۰.۰۳۴	۰.۰۵۴	۰.۰۵۱	۰.۰۵۱	۰.۰۶۸	۰.۰۰۰	N11
۰.۰۵۶	۰.۰۷۹	۰.۰۷۳	۰.۰۷۱	۰.۰۶۵	۰.۰۵۶	۰.۰۶۵	۰.۰۶۵	۰.۰۶۸	۰.۰۵۹	۰.۰۵۶	۰.۰۷۳	۰.۰۶۵	۰.۰۴۵	۰.۰۰۰	۰.۰۵۹	N12
۰.۰۶۸	۰.۰۷۱	۰.۰۴۸	۰.۰۵۶	۰.۰۷۶	۰.۰۵۶	۰.۰۶۵	۰.۰۵۶	۰.۰۴۵	۰.۰۵۹	۰.۰۳۴	۰.۰۳۷	۰.۰۶۸	۰.۰۰۰	۰.۰۵۴	۰.۰۴۸	N21
۰.۰۶۸	۰.۰۷۳	۰.۰۷۱	۰.۰۵۹	۰.۰۶۲	۰.۰۸۲	۰.۰۶۵	۰.۰۶۸	۰.۰۵۱	۰.۰۶۲	۰.۰۴۵	۰.۰۷۹	۰.۰۰۰	۰.۰۵۹	۰.۰۶۵	۰.۰۵۱	N22

۰۰۵۶	۰۰۵۹	۰۰۵۴	۰۰۶۵	۰۰۶۵	۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۶۵	۰۰۵۹	۰۰۷۳	۰۰۷۱	۰۰۰۰	۰۰۶۸	۰۰۴۰	۰۰۷۱	۰۰۵۱	N31
۰۰۵۹	۰۰۷۳	۰۰۵۱	۰۰۴۲	۰۰۵۶	۰۰۶۵	۰۰۴۰	۰۰۴۸	۰۰۴۸	۰۰۵۹	۰۰۰۰	۰۰۶۸	۰۰۴۵	۰۰۴۲	۰۰۵۹	۰۰۳۴	N32
۰۰۶۰	۰۰۶۲	۰۰۶۲	۰۰۶۲	۰۰۷۳	۰۰۵۴	۰۰۷۱	۰۰۶۸	۰۰۶۲	۰۰۰۰	۰۰۵۹	۰۰۷۶	۰۰۶۸	۰۰۶۸	۰۰۶۲	۰۰۵۶	N41
۰۰۴۵	۰۰۴۲	۰۰۵۱	۰۰۵۹	۰۰۵۱	۰۰۵۶	۰۰۴۲	۰۰۶۲	۰۰۰۰	۰۰۵۶	۰۰۴۲	۰۰۶۸	۰۰۴۵	۰۰۴۵	۰۰۶۲	۰۰۴۲	N42
۰۰۶۵	۰۰۵۶	۰۰۶۵	۰۰۶۸	۰۰۶۸	۰۰۵۱	۰۰۶۵	۰۰۰۰	۰۰۵۹	۰۰۵۱	۰۰۴۲	۰۰۵۴	۰۰۵۴	۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۶۲	N51
۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۶۸	۰۰۶۵	۰۰۷۱	۰۰۷۹	۰۰۰۰	۰۰۵۴	۰۰۴۵	۰۰۷۳	۰۰۳۴	۰۰۵۴	۰۰۷۳	۰۰۷۱	۰۰۶۵	۰۰۶۸	N52
۰۰۵۴	۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۴۸	۰۰۷۹	۰۰۰۰	۰۰۷۱	۰۰۵۱	۰۰۵۶	۰۰۶۵	۰۰۷۱	۰۰۶۸	۰۰۶۸	۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۴۲	N61
۰۰۶۵	۰۰۷۶	۰۰۶۵	۰۰۵۹	۰۰۰۰	۰۰۶۸	۰۰۷۱	۰۰۷۶	۰۰۵۶	۰۰۶۵	۰۰۵۴	۰۰۶۵	۰۰۵۹	۰۰۷۶	۰۰۷۹	۰۰۵۶	N62
۰۰۶۸	۰۰۷۱	۰۰۶۸	۰۰۰۰	۰۰۶۵	۰۰۴۰	۰۰۷۳	۰۰۶۲	۰۰۵۴	۰۰۵۹	۰۰۵۴	۰۰۶۸	۰۰۵۹	۰۰۶۲	۰۰۶۸	۰۰۵۱	N71
۰۰۶۲	۰۰۷۳	۰۰۰۰	۰۰۶۲	۰۰۶۵	۰۰۶۲	۰۰۷۹	۰۰۶۲	۰۰۵۹	۰۰۵۹	۰۰۴۰	۰۰۵۶	۰۰۷۶	۰۰۴۸	۰۰۶۵	۰۰۶۲	N72
۰۰۷۶	۰۰۰۰	۰۰۶۵	۰۰۶۸	۰۰۷۳	۰۰۵۶	۰۰۶۵	۰۰۵۴	۰۰۵۴	۰۰۵۴	۰۰۷۳	۰۰۶۲	۰۰۷۶	۰۰۷۳	۰۰۷۶	۰۰۷۳	N81
۰۰۰۰	۰۰۶۲	۰۰۷۳	۰۰۷۱	۰۰۷۳	۰۰۵۹	۰۰۶۸	۰۰۷۹	۰۰۴۵	۰۰۷۳	۰۰۵۶	۰۰۵۹	۰۰۶۵	۰۰۵۶	۰۰۷۳	۰۰۷۳	N82

۱-۳- محاسبه ماتریس ارتباط کامل

برای محاسبه ماتریس ارتباط کامل ابتدا ماتریس همانی (I) تشکیل می‌شود. سپس ماتریس همانی را منهای ماتریس نرمال کرده و ماتریس حاصل را معکوس می‌کنیم. در نهایت ماتریس نرمال را در ماتریس معکوس ضرب می‌کنیم:

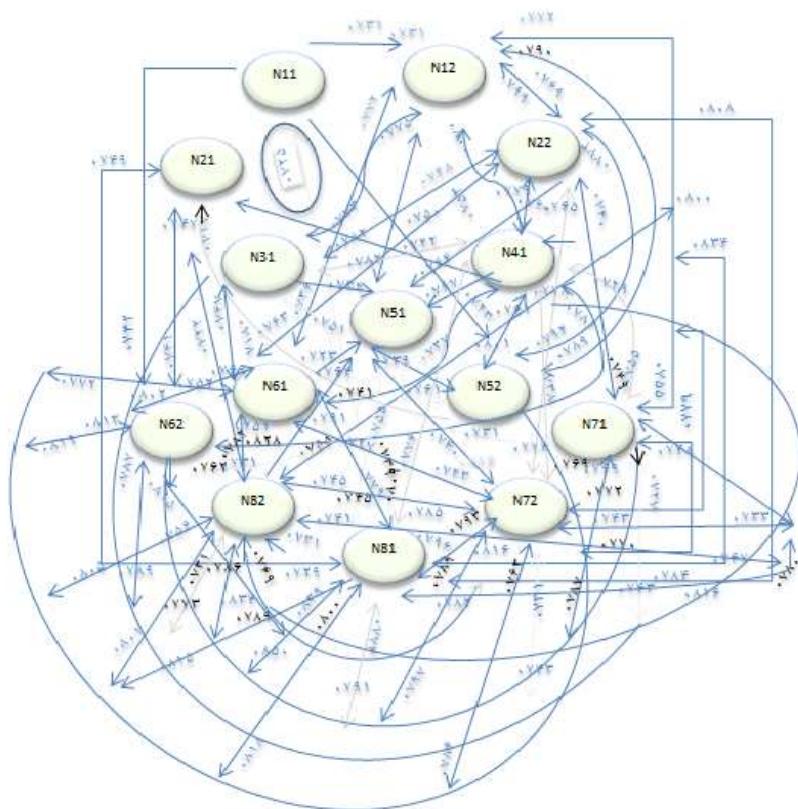
$$T = N \times (I - N)^{-1}$$

جدول ۳: ماتریس نرمال شده (N) زیر معیارها

N82	N81	N72	N71	N62	N61	N52	N51	N42	N41	N32	N31	N22	N21	N12	N11	T
۰.۶۹۹	۰.۷۳۹	۰.۶۹۳	۰.۶۸۳	۰.۷۴۲	۰.۶۷۹	۰.۷۲۳	۰.۶۸۶	۰.۶۰۷	۰.۶۸۹	۰.۵۶۲	۰.۶۹۱	۰.۶۹۳	۰.۶۴۳	۰.۷۳۱	۰.۵۷۴	N11
۰.۷۵۵	۰.۸۱۶	۰.۷۷۲	۰.۷۵۵	۰.۸۱۲	۰.۷۳۶	۰.۷۸۹	۰.۷۵۷	۰.۶۷۹	۰.۷۵۳	۰.۶۳۶	۰.۷۷۳	۰.۷۶۹	۰.۶۹۷	۰.۷۳۴	۰.۶۸۷	N12
۰.۶۸۹	۰.۷۲۹	۰.۶۷۴	۰.۶۶۸	۰.۷۴۱	۰.۶۶۲	۰.۷۱۱	۰.۶۷۵	۰.۵۹۱	۰.۶۷۷	۰.۵۵۲	۰.۶۶۴	۰.۶۹۵	۰.۵۸۴	۰.۷۰۵	۰.۶۰۹	N21
۰.۷۶۹	۰.۸۱۶	۰.۷۷۴	۰.۷۴۹	۰.۸۱۵	۰.۷۶۳	۰.۷۹۴	۰.۷۶۴	۰.۶۶۷	۰.۷۶۰	۰.۶۳۰	۰.۷۸۲	۰.۷۱۳	۰.۷۱۴	۰.۷۹۹	۰.۶۸۳	N22
۰.۷۳۱	۰.۷۷۴	۰.۷۳۱	۰.۷۲۷	۰.۷۸۷	۰.۷۱۸	۰.۷۶۴	۰.۷۳۴	۰.۶۵۰	۰.۷۴۲	۰.۶۲۹	۰.۶۸۱	۰.۷۴۸	۰.۶۷۰	۰.۷۷۵	۰.۶۵۸	N31
۰.۶۴۳	۰.۶۹۰	۰.۶۳۷	۰.۶۱۸	۰.۶۸۳	۰.۶۳۲	۰.۶۴۸	۰.۶۲۹	۰.۵۶۱	۰.۶۳۹	۰.۴۸۹	۰.۶۵۴	۰.۶۳۷	۰.۵۸۸	۰.۶۷۰	۰.۵۶۱	N32
۰.۷۷۰	۰.۸۰۹	۰.۷۶۹	۰.۷۵۵	۰.۸۲۸	۰.۷۴۱	۰.۸۰۱	۰.۷۶۷	۰.۶۸۰	۰.۷۰۴	۰.۶۴۴	۰.۷۸۲	۰.۷۷۹	۰.۷۲۴	۰.۸۰۰	۰.۶۹۱	N41
۰.۶۱۴	۰.۶۴۵	۰.۶۲۱	۰.۶۱۷	۰.۶۶۰	۰.۶۰۸	۰.۶۳۳	۰.۶۲۵	۰.۵۰۱	۰.۶۲۰	۰.۵۱۵	۰.۶۳۷	۰.۶۱۹	۰.۵۷۵	۰.۶۵۵	۰.۵۵۴	N42
۰.۷۱۳	۰.۷۴۵	۰.۷۱۶	۰.۷۰۵	۰.۷۶۲	۰.۶۸۳	۰.۷۳۹	۰.۶۴۸	۰.۶۲۸	۰.۶۹۶	۰.۵۸۱	۰.۷۰۶	۰.۷۱۰	۰.۶۶۷	۰.۷۴۳	۰.۶۴۶	N51
۰.۷۵۶	۰.۸۰۰	۰.۷۶۳	۰.۷۴۶	۰.۸۱۳	۰.۷۵۲	۰.۷۲۵	۰.۷۴۳	۰.۶۵۴	۰.۷۶۱	۰.۶۱۱	۰.۷۵۱	۰.۷۷۳	۰.۷۱۷	۰.۷۹۰	۰.۶۹۱	N52
۰.۷۳۱	۰.۷۷۹	۰.۷۴۳	۰.۷۱۴	۰.۸۰۲	۰.۶۶۲	۰.۷۷۲	۰.۷۲۳	۰.۶۵۰	۰.۷۲۷	۰.۶۳۱	۰.۷۴۷	۰.۷۵۰	۰.۵۹۳	۰.۷۷۲	۰.۶۵۲	N61
۰.۷۸۶	۰.۸۲۹	۰.۷۸۸	۰.۷۶۹	۰.۷۷۷	۰.۷۶۹	۰.۸۱۹	۰.۷۹۱	۰.۶۸۹	۰.۷۸۱	۰.۶۵۳	۰.۷۸۹	۰.۷۸۹	۰.۷۴۷	۰.۸۲۲	۰.۷۰۶	N62
۰.۷۴۱	۰.۷۸۴	۰.۷۴۳	۰.۶۶۶	۰.۷۸۷	۰.۶۹۷	۰.۷۷۲	۰.۷۳۱	۰.۶۴۵	۰.۷۲۹	۰.۶۱۳	۰.۷۴۳	۰.۷۴۰	۰.۶۹۰	۰.۷۷۲	۰.۶۵۸	N71
۰.۷۴۵	۰.۷۹۶	۰.۶۸۹	۰.۷۳۳	۰.۷۹۷	۰.۷۲۷	۰.۷۸۶	۰.۷۴۰	۰.۶۵۸	۰.۷۲۸	۰.۶۰۸	۰.۷۴۳	۰.۷۶۵	۰.۶۸۷	۰.۷۷۹	۰.۶۷۶	N72
۰.۸۰۱	۰.۷۷۴	۰.۷۹۳	۰.۷۸۰	۰.۸۵۰	۰.۷۶۴	۰.۸۱۸	۰.۷۷۵	۰.۶۹۰	۰.۷۷۶	۰.۶۷۴	۰.۷۹۱	۰.۸۰۸	۰.۷۴۹	۰.۸۳۴	۰.۷۲۵	N81
۰.۷۱۴	۰.۸۱۵	۰.۷۸۵	۰.۷۶۷	۰.۸۳۴	۰.۷۵۱	۰.۸۰۵	۰.۷۸۲	۰.۶۶۹	۰.۷۷۸	۰.۶۴۵	۰.۷۷۳	۰.۷۸۲	۰.۷۲۲	۰.۸۰۰	۰.۷۱۱	N82

۱-۴- نمایش نقشه روابط شبکه

برای تعیین نقشه روابط شبکه (NRM) باید ارزش آستانه محاسبه شود. با این روش می‌توان از روابط جزئی صرف نظر کرده و شبکه روابط قابل اعتنا را ترسیم کرد. تنها روابطی که مقادیر آنها در ماتریس T از مقدار آستانه بزرگتر باشد در NRM نمایش داده خواهد شد. برای محاسبه مقدار آستانه روابط کافی است تا میانگین مقادیر ماتریس T محاسبه شود. بعد از آنکه شدت آستانه تعیین شد، تمامی مقادیر ماتریس T که کوچکتر از آستانه باشد صفر شده یعنی آن رابطه علی در نظر گرفته نمی‌شود. در این مطالعه ارزش آستانه برابر $۰/۷۱۵$ بدست آمده است. بنابراین الگوی روابط معنی دار به صورت زیر است:

شکل ۲: نمایش نقشه روابط شبکه

جدول ۴: الگوی روابط معنی دار زیر معیارها

N82	N81	N72	N71	N62	N61	N52	N51	N42	N41	N32	N31	N22	N21	N12	N11	
x	.739	x	x	.742	x	.723	x	x	x	x	x	x	x	.731	x	N11
.755	.816	.772	.755	.812	.736	.789	.757	x	.753	x	.773	.769	x	.734	x	N12
x	.729	x	x	.721	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	N21
.769	.816	.774	.749	.815	.763	.794	.764	x	.760	x	.782	x	x	.799	x	N22
.731	.774	.731	.727	.787	.718	.764	.734	x	.742	x	x	.748	x	.775	x	N31
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	N32
.770	.809	.769	.755	.828	.741	.801	.767	x	x	x	.782	.779	.724	.800	x	N41
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	N42
x	.745	.816	x	.782	x	.739	x	x	x	x	x	x	x	.743	x	N51
.756	.800	.763	.746	.813	.752	.725	.743	x	.761	x	.751	.773	.717	.790	x	N52
.731	.779	.743	x	.802	x	.772	.723	x	.737	x	.747	.750	x	.772	x	N61
.786	.839	.788	.769	.777	.769	.819	.791	x	.781	x	.789	.789	.747	.832	x	N62
.741	.784	.743	x	.787	x	.772	.731	x	.729	x	.743	.740	x	.772	x	N71
.745	.796	x	.733	.797	.727	.786	.740	x	.738	x	.743	.765	x	.779	x	N72
.801	.774	.793	.780	.850	.764	.818	.775	x	.776	x	.791	.808	.749	.834	.725	N81
x	.815	.785	.767	.834	.751	.805	.782	x	.778	x	.773	.782	.722	.800	x	N82

جدول ۵: الگوی روابط علی زیر معیارها

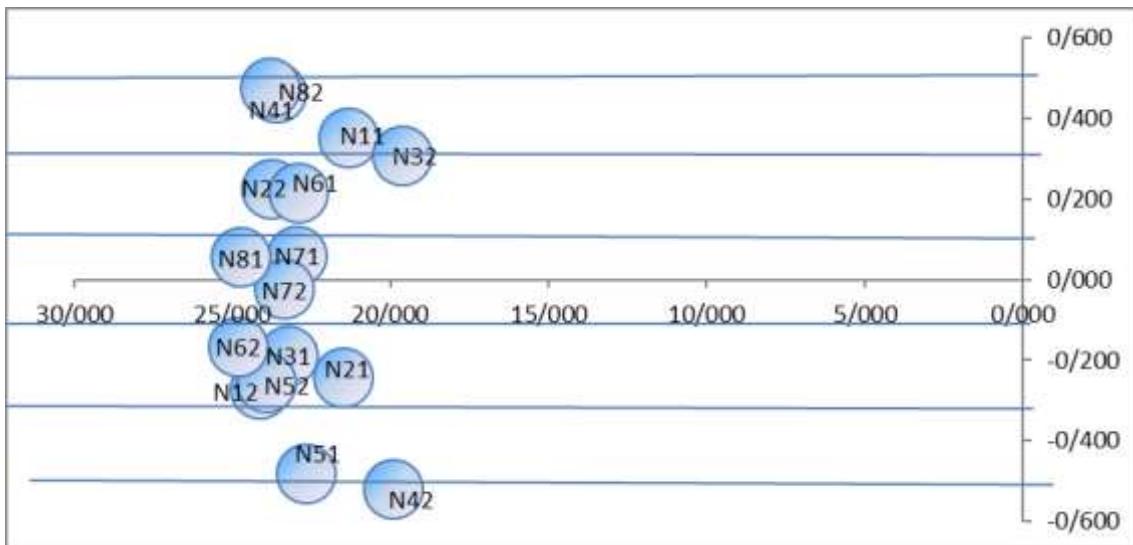
D-R	D+R	R	D	
۰.۳۵۳	۲۱.۳۱۷	۱۰.۴۸۲	۱۰.۸۳۵	N11- برقراری نظام شایسته سalarی و تبیین جایگاه و موقعیت افراد متناسب با توامندی ها آنان
۰.۲۷۲-	۲۴.۱۱۴	۱۲.۱۹۳	۱۱.۹۲۱	N12- ترویج فرهنگ و حوسازمانی بمبتنی بر بهبود مستمر کیفیت خدمات
۰.۲۴۲-	۲۱.۴۹۶	۱۰.۸۶۹	۱۰.۶۲۷	N21- تهیه و تدوین چارت سازمانی مناسب و منعطف با اهداف سازمانی، ب با رویکرد تقویت حوزه های تخصصی، کاهش مشاغل عمومی و پشتیبانی
۰.۲۲۴	۲۲.۷۶۴	۱۱.۷۷۰	۱۱.۹۹۴	N22- تنظیم سند برنامه و چشم انداز سازمانی
۰.۱۸۹-	۲۳.۲۲۶	۱۱.۷۰۷	۱۱.۵۱۹	N31- بروز رسانی و ارتقاء سطح کیفیت خدمات رسانی الکترونیکی در سازمان
۰.۳۰۷	۱۹.۶۵۰	۹.۶۷۱	۹.۹۷۸	N32- اطلاع رسانی الکترونیک
۰.۴۶۳	۲۲.۵۲۱	۱۱.۵۷۹	۱۲.۰۴۲	N41- استاندارد سازی خدمات
۰.۵۲۱-	۱۹.۹۱۷	۱۰.۲۱۹	۹.۶۹۸	N42- ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده قعالیتها
۰.۴۸۲-	۲۲.۶۵۸	۱۱.۵۷۰	۱۱.۰۸۸	N51- تشکیل شورای کیفیت خدمات با هدف، تحقیق، توسعه و بهبود مدیریت کیفیت خدمات
۰.۲۵۶-	۲۳.۹۴۴	۱۲.۱۰۰	۱۱.۸۴۴	N52- تدوین شاخص های ارزیابی و انجام ارزیابی سیستماتیک در دوره های معین و اتخاذ تصمیم در چارچوب نتایج بدست آمده
۰.۲۱۴	۲۲.۹۰۱	۱۱.۳۴۴	۱۱.۵۵۷	N61- تدوین نظام نامه سازمانی، مسئولیتهای اجتماعی سازمان در رابطه با حقوق ذینفعان (ارباب رجوع)
۰.۱۶۶-	۲۴.۸۱۳	۱۲.۴۹۰	۱۲.۳۲۴	N62- شناسایی، تحلیل و اولویت بندی خواسته ها و انتظارات ذی نفعان و آگاه سازی ایشان نسبت به حقوق خود با هدف بروز رسانی و بهبود مستمر کیفیت خدمات
۰.۰۶۰	۲۲.۹۵۹	۱۱.۴۵۰	۱۱.۵۱۰	N71- تامین فضاهای فیزیکی و عمومی مناسب جهت کارکنان همراه با امکانات متناسب با عملکردموراننتظار در محیط کاری
۰.۰۲۵-	۲۳.۳۵۶	۱۱.۶۹۱	۱۱.۶۶۵	N72- برنامه ریزی مدون جهت بروز رسانی تکنولوژیک ابزارآلات و لوازم مورد استفاده
۰.۰۵۴	۲۴.۷۵۰	۱۲.۳۴۸	۱۲.۴۰۲	N81- برقراری نظام ارتباطی مناسب با کارکنان و حمایت از ایده ها، نظرات و تحريك حس فرهیختگی کارکنان
۰.۴۷۷	۲۳.۷۹۲	۱۱.۶۵۸	۱۲.۱۳۵	N82- نفوذ آرمانی، حمایت توسعه گرا باهدف توسعه فردی، تقویت و ایجاد تعهد قوی، درجهت تحقق رسالت و اهداف سازمان

در جدول ۵- جمع عناصر هر سطر (D) نشانگر میزان تاثیرگذاری آن عامل بر سایر عامل های سیستم است. براین اساس برقراری نظام ارتباطی مناسب با کارکنان و حمایت از ایده ها، نظرات و تحريك حس فرهیختگی کارکنان از بیشترین تاثیرگذاری برخورداری است. معیار ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده قعالیتها نیز کمترین تاثیرگذاری را دارد.

- جمع عناصر ستون (R) برای هر عامل نشانگر میزان تاثیرپذیری آن عامل از سایر عامل های سیستم است. براین اساس معیار شناسایی، تحلیل و اولویت بندی خواسته ها و انتظارات ذی نفعان و آگاه سازی ایشان نسبت به حقوق خود با هدف بروز رسانی و بهبود مستمر کیفیت خدمات از میزان تاثیرپذیری بسیار زیادی برخوردار است. معیار ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده عالیتها نیز کمترین تاثیرپذیری را از سایر معیارها دارد.

بردار افقی (D + R)، میزان تاثیر و تاثر عامل مورد نظر در سیستم است. به عبارت دیگر هرچه مقدار D + R عاملی بیشتر باشد، آن عامل تعامل بیشتری با سایر عوامل سیستم دارد. براین اساس شناسایی، تحلیل و اولویت بندی خواسته ها و انتظارات ذی نفعان و آگاه سازی ایشان نسبت به حقوق خود با هدف بروز رسانی و بهبود مستمر کیفیت خدمات از بیشترین تعامل برخوردار است. معیار اطلاع رسانی الکترونیک نیز از کمترین تعامل با سایر متغیرها برخوردار است.

- بردار عمودی ($D - R$), قدرت تاثیرگذاری هر عامل را نشان می‌دهد. بطور کلی اگر $R - D$ مثبت باشد، متغیر یک متغیر علی محسوب می‌شود و اگر منفی باشد، معلول محسوب می‌شود.

شکل ۳: نمودار مختصات دکارتی برondاد DEMATEL برای معیارهای اصلی

نتیجہ گیری

بر اساس نتایج بدست آمده میزان تاثیر گذاری و تاثیر پذیری هریک از عوامل و اولویت بندی عوامل مؤثر در مدیریت کیفیت به شرح ذیل می باشد:

۱- عوامل تاثیر گذار

بر اساس الگوی روابط علی زیر معیارها جمع عناصر هر سطر (D) نشانگر میزان تاثیرگذاری آن عامل بر سایر عامل‌های سیستم است. براین اساس برقراری نظام ارتباطی مناسب با کارکنان و حمایت از ایده‌ها، نظرات و تحریک حس فرهیختگی کارکنان از بیشترین تاثیرگذاری برخورداری است. معیار ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده قابلیتها نیز کمترین تاثیرگذاری را دارد؛ و بتسبیب بیشترین عوامل، تاثیرگذاری‌ها اند:

N81>N62>N82>N41>N22>N12>N52>N72>N61>N31>N71>N51>N11>N21>N32>N42

٢- عوامل تاثير پذیر جمع عناصر ستون (R)

برای هر عامل نشانگر میزان تاثیرپذیری آن عامل از سایر عامل های سیستم است. براین اساس معیار شناسایی، تحلیل و اولویت بندی خواسته ها و انتظارات ذی نفعان و آگاه سازی ایشان نسبت به حقوق خود با هدف بروز رسانی و بهبود مستمر کیفیت خدمات از میزان تاثیرپذیری بسیار زیادی برخوردار است. معیار ایجاد نظام بودجه ریزی عملیاتی مبتنی بر نظام قیمت تمام شده فعالیتها نیز کمترین تاثیر پذیری را دارد؛ که بت بت بسته بین عوام، تاثیر ذهنی عبارتنداد:

N62>N81>N12>N52>N22>N31>N72>N82>N41>N51>N71>N61>N21>N11>N42>N32

٣- ميزان تعامل عوامل

بردار افقی ($D + R$)، میزان تاثیر و تاثر عامل مورد نظر در سیستم است. به عبارت دیگر هرچه مقدار R عاملی بیشتر باشد، آن عامل تعامل بیشتری با سایر عوامل سیستم دارد. براین اساس شناسایی، تحلیل و اولویت بندی خواسته ها و انتظارات ذی نفعان و آگاه سازی ایشان نسبت به حقوق خود با هدف بروز رسانی و بهبود مستمر کیفیت خدمات از بیشترین تعامل

برخوردار است. معیار اطلاع رسانی الکترونیک نیز از کمترین تعامل با سایر متغیرها برخوردار است؛ که بترتیب عواملی که بیشترین تعامل برخوردارند عبارتند از:

N62>N81>N12>N52>N82>N22>N41>N72>N31>N71>N61>N51>N21>N11>N42>N32

۴- متغیرهای علی و معلولی

بردار عمودی (D - R)، قدرت تاثیرگذاری هر عامل را نشان می‌دهد. بطور کلی اگر R - D مثبت باشد، متغیر یک متغیر علی محسوب می‌شود و اگر منفی باشد، معلول محسوب می‌شود؛ که بترتیب عوامل متغیرهای علی عبارتند از:

N82>N41>N11>>N32>N22>N61>N71>N81

و متغیرهای معلول عبارتند از:

N42>N51>N12>N52>N21>N31>N62>N72

پیشنهادهای تحقیق

از آنجایی که بهبود کیفیت خدمات و نقش کیفیت خدمات در دستگاههای دولتی یک مشکل واقعی است که با آن مواجه می‌باشیم و کیفیت یکی از رایج ترین مفاهیم مورد استفاده در اقتصاد است و هدف کیفیت نهایی، مشتری است و در دستگاههای دولتی رضایتمندی مردمی از کیفیت خدمات می‌تواند در تحکیم روابط بین دولت و ملت بسیار موثر و اثر گذار باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد مدیریت ارشد سازمان با توجه به نتایج حاصل از تحقیق نسبت به برنامه ریزی لازم جهت ایجاد تحول و دگرگونی سازمانی و استقرار مدیریت کیفیت خدمات بشرح ذیل اقدام نماید:

۱- سازمان فلسفه مدیریت کیفیت خدمات را آگاهانه انتخاب نماید: درواقع این اساسی ترین اقدامی است که در راه ایجاد آمادگی پس از تغییر در دیدگاه‌ایشان انجام می‌دهند و گام اول پذیرش آگاهانه و ضرورتهای اجرایی مدیریت کیفیت درجهت ایجاد تحول سازمانی است.

۲- مدیریت کیفیت رهبری شود: هرگونه ایجاد تحول سازمانی مستلزم پذیرش فلسفه آن از سوی مدیریت ارشد سازمانی است. لذا ضروری است نسبت به ایجاد فضای پذیرش همگانی و ارتباط همه سویه با کارکنان اقدام و زیر ساخت‌های حمایتی و اجرایی را جهت پیاده سازی عوامل شناسایی شده پیش‌بینی گردد.

۳- ایجاد همبستگی سازمانی: هیچ مجموعه ای به تنها یابی قادر به پیش برد اهداف خود نمی‌باشد، مگر اینکه تمامی اجزای سازمان مشتمل بر کارکنان، مدیران یک سازمان با همبستگی کامل نقش محوری را جهت اجرای عوامل مدیریت کیفیت عهده دار شوند.

۴- برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت: برای اجرایی نمودن هر کدام از عوامل شناسایی شده، داشتن مکانیزم اجرایی و ابزار اجراء متناسب ضروری است. لذا شناسایی و رفع موانع اجرایی و انجام برنامه ریزی‌های لازم در فواصل زمانی معین مورد تأکید است.

منابع

۱. ارشک، زینب. (۱۳۹۴). بررسی راهکارهای افزایش کیفیت ارائه خدمات به ارباب رجوع، بانک مقالات بازاریابی ایران، توسعه مهندسی بازارگستران آتی، <http://marketingarticles.ir>
۲. شفیعی روپشتی، میثم؛ میرغفوری، سیدحبيب الله. (۱۳۸۷). شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر بهبود کیفیت خدمات آموزشی بخش آموزش عالی (مطالعه موردی: دانشکده مدیریت دانشگاه یزد، آموزش عالی ایران پاییز ۱۳۸۷ شماره ۲

۳. صالحی کردآبادی، سجاد؛ رضایی دیزگام، مراد؛ رضایی کلیدبری، حمیدرضا. (۱۳۸۹). مطالعه کیفیت خدمات و رضایت مراجعه کنندگان در سازمان های دولتی (مطالعه موردي استان گیلان)، توسعه انسانی پلیس: بهمن و اسفند ۱۳۸۹، دوره ۷، شماره ۳؛ از صفحه ۶۱ تا صفحه ۸۶.

۴. عالم تبریز، شادر، (۱۳۹۲)، مدیریت کیفیت بهره وری، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی

۵. گودرزوند چگینی، مهرداد؛ یوسفی، ثمین؛ دلشاد، مهیار. (۱۳۹۴). رابطه بین تعهد مدیریت به کیفیت خدمات و خروجی های سازمانی با توجه به نقش میانجی گر مشارکت مؤثر کارکنان در بانک های استان گیلان، مدیریت توسعه و تحول، دوره ۱۳۹۴، شماره ۲۰، بهار ۱۳۹۴، صفحه ۳۹-۵۰

1. Hădărean. Irina Nicolina Şomlea,Liviu Marian, Illes Sandor Ferencz. (2014).Customer Satisfaction Analysis by the Implementation of Quality Management System in a Public Institututuion, Journal: Procedia Economics and Finance, Volume 15, 2014, Pages 1071–1076
2. Leticia.María Santos-Vijande Ana María Díaz-Martín Leticia Suárez-Álvarez Ana Belén del Río-Lanza, (2013),"An integrated service recovery system (ISRS)", European Journal of Marketing, Vol. 47 Iss 6/5pp934-963
3. Nguyen, D., Sherif, G., Newby, M., (2007), Strategies for successful CRM implementation, Information Management & Computer Security, Vol 15, No 2,pp. 102-115.
4. Rodriguez, P. G., Vazquez B., Vaughan, R., Edwards, J., (2009). Quality dimensions in the public sector: municipal services and citizens perception, International Review public Nonprofit Marketing. Vol.6, pp. 75-90.
5. Yang. Yefei,PeterK.C.Lee n, T.C.E.Cheng. (2015).Operational improvement competence and service recovery performance: The moderating effects of role stress and job resources, Int. J.ProductionEconomics164(2015)134–145
6. Zehir.Cemal, Öznur Gülen Ertosun, Songül Zehir, Büşra Müceldilli (2012).Total Quality Management Practices' Effects on Quality Performance and Innovative Performance, Procedia - Social and Behavioral Sciences 41 (2012) 273 – 280

Prioritizing the Factors Affecting the Quality of Service Management with Multi-Criteria Decision Making (MCDM) Approach

(Case Study: National Land and Housing Organization)

Mansour Saremi Yarahmadi¹, Elahe Shams Doust², Ghanbar Abbaspour Esfadan³

1. Master of Business Administration, discipline of transformation, Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran
(corresponding author)

2. Master of Business Administration, discipline of transformation, Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran

3. Ph.D. in Research in Operations - Group Decision-making - Assistant Professor

---

Abstract

Since improving the service quality in government agencies is a real problem we are facing and quality is one of the most commonly used concepts in the economy, and because people's satisfaction with the quality of service can be effective in improving the relationship between the government and people, this research has aimed to prioritize the factors affecting the quality of service management. This is an applied and exploratory research in which a quantitative and qualitative research method has been used. The statistical population of the research includes the National Land and Housing Organization. The research sample includes 11 senior and top managers of the National Land and Housing Agency, as well as experts in this field. The researchers designed a questionnaire based on theoretical studies and interviews, and used MATLAB software in order to analyze the data. They also examined the research variables based on DEMETL method. The factors identified in this research after screening were 16 factors among which the establishment of a proper communication system with employees and support for their ideas and opinions is the most effective factor, and the establishment of an operating budgeting system based on the price system of the activities is the least effective factor.

Keywords: quality of service, customer satisfaction, organization, customer, performance improvement, Multi-criteria Decision Making.
